

PROJEKT VALDEMARSVIKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till saneringsåtgärder i Valdemarsviken i Valdemarsviks kommun, Östergötlands län

Maj 2008

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

YRKANDEN	3
FÖRSLAG TILL VILLKOR	5
BAKGRUND	7
TIDIGARE PRÖVNING	8
UTVECKLING AV ANSÖKAN	9
1 Orientering	9
1.1 Ansökan	9
1.2 Den förorenande verksamheten samt behov av efterbehandling	9
1.3 Omgivningsförhållanden	10
1.4 Planeringsförutsättningar m.m.	11
1.5 Höjdsystem m.m.	12
2 Rådighet	12
3 Verksamhetsbeskrivning	13
3.1 Allmänt	13
3.2 Anläggande av invallning i Grännäsviken	13
3.3 Muddring och uppumpning av muddermassor m.m.	14
3.4 Täckning av förorenade sediment alt återfyllning på muddrad botten	15
3.5 Anläggande av kajer	16
3.6 Avvattning, annan behandling samt uppläggning	17
4 Inverkan på enskilda fastigheter m.m.	17
5 Tvångsrätt och ersättning till sakägare	19
6 Miljöpåverkan och försiktighetsmått	19
6.1 Påverkan på vattenmiljön	19
6.2 Påverkan på luft	21
6.3 Buller och vibrationer	21
6.4 Kemikalier	22
6.5 Påverkan på båttrafik	22
6.6 Övrigt	22
7 Tillåtlighet	22
7.1 2 kap miljöbalken	22
7.1.1 Kunskapskravet	22
7.1.2 Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik	23
7.1.3 Produktvalsprincipen	23
7.1.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen	23
7.1.5 Lokaliseringsprincipen	24
7.1.6 Skälighetsregeln (2 kap 7 § miljöbalken)	24
7.2 11 kap miljöbalken	24
7.3 16 kap miljöbalken	25
7.3.1 Tidsbegränsning av tillståndet (16 kap. 2 § första stycket miljöbalken)	25

7.3.2	Miljökvalitetsnormer (16 kap 5 § miljöbalken)	25
7.3.3	Tidigare misskötsel (16 kap 6 §).....	25
8	Kontroll.....	25
9	Samråd.....	26
10	Tidplan m.m.	26
11	Underlag för beräkning av ansökningsavgift för vattenverksamheten	26
12	Övrigt.....	27
BILAGOR.....		28

Till

Växjö tingsrätt
Miljödomstolen

SÖKANDE

Valdemarsviks kommun, org.nr 212000-0431, 615 80 Valdemarsvik

Ombud: advokaten Mikael Hägglöf och jur. kand. Mikael Berglund, Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB, Strandvägen 7 B, 114 56 Stockholm, tel. 08-662 79 40, fax 08-662 79 41, e-post: mikael.hagglof@froberg-lundholm.se resp. mikael.berglund@froberg-lundholm.se

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till saneringsåtgärder i Valdemarsviken i Valdemarsviks kommun, Östergötlands län

YRKANDEN

1. Valdemarsviks kommun (kommunen) ansöker om tillstånd enligt miljöbalken att inom de respektive områden som markeras på karta i bilaga D1
 - a. inom fastigheterna Valdemarsvik 3:1, 4:1, 4:35, 4:56, 4:103, 5:1, 5:21, 4:73 och 4:68, Lustjakten 4, samt Köpmannen 2 och 3 genom muddring avlägsna kromhaltiga och andra sediment i Valdemarsviken samt leda sedimentblandat vatten till den nedan angivna invallningen i Grännäsviken;
 - b. inom fastigheterna Valdemarsvik 5:1, 5:20 och 5:21 gräva upp utfyllnaden vid Grännäs, högst 4 500 m³ massor varav högst 2 500 m³ i vattenområdet, och delvis återfylla området med för ändamålet lämpliga massor;

- c. inom fastigheterna Valdemarsvik 5:1 och 5:28 genom anläggande av en sprängstensvall invalla vattenområde i Grännäsviken samt inom invallningen helt eller delvis fylla ut vattenområdet med uppgrävda fyllnadsmassor och sediment samt rena massor;
 - d. inom fastigheterna Valdemarsvik 3:1, 4:1, 4:35, 4:56, 4:103, 5:1 och 5:21, Lustjakten 4, samt Köpmannen 2 och 3 återfylla muddrad botten eller täcka förorenade sediment i den mån stabiliteten så erfordrar;
 - e. anlägga en kaj med en längd av ca 80 meter inom fastigheten Valdemarsvik 3:1 i Valdemarsviks hamn respektive en kaj med en längd av ca 180 meter inom fastigheterna Valdemarsvik 4:35 och 4:103; samt
 - f. i eller i anslutning till den invallade utfyllnaden i Grännäsviken avvattna upptagna sediment och därifrån släppa ut maximalt 10 000 m³ returvatten per dygn i Valdemarsviken.
2. Kommunen begär enligt 28 kap 10 § första stycket miljöbalken rätt att ta i anspråk erforderliga mark- och vattenområden inom fastigheterna Valdemarsvik 4:68, 5:28, 5:39 och 5:49, Lustjakten 4 samt Köpmannen 2 och 3.
3. Kommunen yrkar slutligen
- a. att tiden för igångsättande av de med ansökan avsedda miljöfarliga verksamheterna bestäms till sju år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft;
 - b. att arbetstiden för de med ansökan avsedda vattenverksamheterna bestäms till tio år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft;
 - c. att tiden för anmälan av anspråk på oförutsedd skada ska bestämmas till fem år räknat från arbetstidens utgång;
 - d. att miljödomstolen förordnar att blivande tillstånd får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande);
 - e. att villkor föreskrivs i enlighet med de förslag som redovisas nedan;
 - f. att miljödomstolen godkänner den vid ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n); samt
 - g. att Miljödomstolen fastställer prövningsavgiften enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn till 70 000 kr.

FÖRSLAG TILL VILLKOR

Allmänt

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad kommunen uppgett eller åtagit sig i målet.

Vatten

2. Vid grävuddring och täckning av förorenade sediment i strandnära vattenområden samt vid uppgrävning av utfyllnaden vid Grännäs ska grumlingsbegränsande åtgärder vidtas såsom användande av siltgardin eller annan åtgärd med motsvarande effekt. Vid annan grumlingsalstrande verksamhet ska grumlingsbegränsande åtgärder vidtas endast om risk för störande grumling föreligger.
3. Returvatten från avvattningen vid Grännäsviken ska före utsläpp i Valdemarsviken renas i en behandlingsanläggning som dimensioneras för partikelavskiljning. Halten suspenderat material i returvattnet från behandlingsanläggningen får som riktvärde* inte överstiga 35 mg/l som månadsmedelvärde.

Luft

4. Skulle för omgivningen besvärande lukt, damning eller nedskräpning förekomma till följd av saneringsåtgärderna ska kommunen vidta motåtgärder.

Buller

5. Buller från verksamheten ska vid bostäder begränsas i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggplatser.

Kemikaliehantering

6. Hantering av kemikalier och avfall ska ske på ett sådant sätt att risken för förorening av mark och vatten minimeras. Lagring av kemikalier och flytande farligt avfall får endast

* Med riktvärde menas ett värde, som om det överskrids medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

förekomma på invallad och tät yta försedd med nederbördsskydd. Invallningen ska inrymma det största förvaringskärls volym samt 10 procent av den samlade volymen av övriga förvaringskärl. Lagringen ska vara skyddad mot påkörning. Spill och läckage ska omgående samlas upp och tas om hand.

Kontroll

7. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet bör tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Kommunen föreslår vidare att tillsynsmyndigheten med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket miljöbalken **bemyndigas** att meddela villkor och föreskrifter i följande avseenden.

- (i) Grumlingsbegränsande åtgärder enligt villkor 2.
 - (ii) Åtgärder till skydd mot omgivningsstörning vid tillämpning av villkor 4.
 - (iii) Tidsbegränsade undantag från villkorsreglerade bullernivåer.
 - (iv) Kontroll av verksamheten.
-

BAKGRUND

Valdemarsvikens sediment är kraftigt förorenade av krom och till viss begränsad del av kvicksilver. Föroreningarna härrör från ett f.d. garveri och läderfabrik i Valdemarsvik, vilka bedrevs från slutet av 1800-talet fram till 1960. Mängden krom i de förorenade sedimenten har beräknats uppgå till ca 550-600 ton. Föroreningarna i sedimenten sprider sig kontinuerligt utåt i viken och kan påträffas så långt som 9 km utanför Valdemarsvik.

Med anledning av främst den stora spridningen av krom till de yttre delarna av Valdemarsviken och vidare till Östersjön förbereder kommunen en sanering av de förorenade sedimenten i den inre delen av Valdemarsviken. Projektet finansieras främst av Naturvårdsverket, som har beviljat Länsstyrelsen Östergötland bidrag för efterbehandling av Valdemarsviken. Även kommunen bidrar till projektets finansiering trots avsaknad av eget ansvar. Kommunen har enligt förordningen (2004:100) om statsbidrag till åtgärder för utredning och efterbehandling av förorenade områden åtagit sig huvudmannaskapet för saneringsprojektet.

Garveri- och läderfabriksverksamheten gav även upphov till avfall som bl.a. deponerades på Grännäs avfallsupplag som är beläget i direkt anslutning till Valdemarsviken. Upplaget användes fram till 1966 och ligger på södra sidan av viken, ca 1,5 km från Valdemarsvik. På upplaget deponerades bl.a. hushålls-, slakteri- och byggavfall. Från upplaget sker i dag en viss spridning av föroreningar. Spridningen förväntas dock öka i framtiden på grund av erosion.

Inom ramen för saneringsprojektet kommer kommunen att muddra, eventuellt delvis täcka, de förorenade sedimenten från inre hamnen i Valdemarsviken samt de inre delarna av viken. De muddrade sedimenten kommer att föras till en invallning som anläggs i Grännäsviken, ca 1,5 km från hamnen, för att där avvattnas och läggas upp på sätt som innebär att negativ påverkan på människa och miljö undviks. Avfallsupplaget vid Grännäs kommer att grävas upp, återfyllas och därefter täckas. Massorna kommer att läggas upp inom invallningen i Grännäsviken. Syftet med saneringsåtgärderna är att minimera spridningen av föroreningar i Valdemarsviken och ut mot Östersjön.

De planerade saneringsåtgärderna sammanfattas på kartbilden i bilaga D1.

TIDIGARE PRÖVNING

De verksamheter och åtgärder som ansökan avser har inte prövats enligt miljöbalken eller tidigare gällande miljölagstiftning. Dåvarande Vattendomstolen vid Växjö tingsrätt har meddelat följande vattendomar som berör Valdemarsviken.

1997-12-15, VA 43/97

Valdemarsviks kommun erhöll tillstånd enligt dåvarande vattenlagen att bygga ut den s k Odal-kajen inom nuvarande Valdemarsvik 5:1. Arbeten i vattenområde skulle enligt tillståndet bedrivas på sådant sätt att grumling i görligaste mån undveks. Efter färdigställandet av utbyggnaden hade sökanden att till Sjöfartsverket insända underlag till Sjöfartsverket utvisande den utbyggda kajen. Innan fartygstrafik inleddes skulle sökanden redovisa en aktuell djupkontroll – om Sjöfartsverket fann det påkallat med ramning – utmed kajen.

1992-02-07, VA 29/1991

Vägverket erhöll tillstånd att för väg 212 utföra tre vägbankar i Valdemarsviken och att förse bankarna med trummor. Sökanden hade att kontrollavväga vissa i ansökan angivna sektioner samt återställa botten till ursprunglig nivå i händelse av att arbetena medfört någon betydande förhöjning av bottenivån. Åtgärder med den befintliga 400 V kraftledningen får inte vidtas utan att sökanden dessförinnan har inhämtat medgivande från ledningens ägare, Forsaströms Kraft AB.

1982-09-16, VA 23/1982

På ansökan av Valdemarsviks kommun lagligförklarade vattendomstolen den av kommunen verkställda invallningen av Centralplanen samt lämnade kommunen tillstånd att utföra kulvertering av Fifallaån på en sträcka av knappt 100 meter. Vattendomen förenades med följande villkor.

1. De medgivna kulverteringsarbetena skall utföras under sådan tid och på sådant sätt att uppdämning av Fifallaån icke riskeras. Arbetena skall vidare bedrivas så att grumling i görlig mån undviks.
2. Omhändertagande och deponering av kromkontaminerade massor skall ske i samråd med Länsstyrelsen i Östergötlands län.
3. I samband med kulverteringsarbetena skall kommunen rensa Fifallaåns kulvert under den NC Industrier AB tillhöriga fabriken på fastigheten stg nr 350.

UTVECKLING AV ANSÖKAN

1 Orientering

1.1 Ansökan

Denna ansökan avser tillstånd enligt miljöbalken till att åtgärda de krom- och kvicksilverförorenade sedimenten i Valdemarsviken samt att åtgärda föroreningsituation vid Grännäs avfallsupplag. Ansökan omfattar dels vattenverksamheter (enligt 11 kap. miljöbalken) i form av muddring, bortledning av sedimentblandat vatten, täckning av förorenade sediment (vid behov), invallning, bortgrävning av den del av utfyllnaden vid Grännäs som är belägen under vatten, utfyllnad av Grännäsviken samt förstärkning av strandkant genom anläggande av nya kajer i och i anslutning till hamnen i Valdemarsvik, dels miljöfarliga verksamheter (enligt 9 kap. miljöbalken) i form av avvattning av muddermassor, bortgrävning av marken vid Grännäs avfallsupplag samt utsläpp av returvatten till Valdemarsviken.

Kommunen åberopar i denna ansökan generellt vad som anges i en av Envipro Miljöteknik upprättad MKB (inklusive teknisk beskrivning) jämte bilagor, bilaga A, samrådshandlingar, bilaga B, detaljplaner, bilaga C, samt kartmaterial bilaga D. Samtliga bilagor utgör en integrerad del av ansökan. Om uppgift i bilagorna avviker från vad som anges i denna ansökningshandling ska uppgifterna i ansökningshandlingen ha företräde.

Denna ansökningshandling innehåller de uppgifter som krävs enligt 22 kap 1 § första stycket 7 miljöbalken.

1.2 Den förorenande verksamheten samt behov av efterbehandling

Den förorenande garveri- och läderbehandlingsverksamheten bedrevs i centrala Valdemarsvik mellan åren 1873 och 1960. Fabriken var ett av nordens största garverier och omfattade ett kromgarveri och en kromläderverkstad. Från fabriken leddes orenat processvatten till Fifallaån som mynnar i Valdemarsviken.

Under den tid garverifabriken var i drift muddrades den inre delen av viken vid flera tillfällen. Muddermassorna deponerades på flera olika platser i Valdemarsviken. Även deponering på land förekom, däribland vid Grännäs avfallsupplag invid Valdemarsviken. Vid Grännäs avfallsupplag deponerades även läderrester, rivningsrester (sand, silt, grus, matjord, betong och tegel), slagg, aska och kol. Upplaget är beläget ungefär 1,5 km från det gamla fabriksområdet.

Garveriverksamhetens diffusa och direkta utsläpp har förorenat Valdemarsvikens sediment kraftigt. Föroreningar har spridits utåt i viken och kan påträffas under nästan hela sträckan från hamnen längst in i viken till tröskeln vid Krogsmåla, se figur 1 i MKB:n. Av de undersökningar som har genomförts under den senaste femårsperioden framgår att de huvudsakliga föroreningselementen i Valdemarsvikens sediment utgörs av krom och kvicksilver.

Kromhalterna i Valdemarsviken är mycket höga. De högsta halterna av såväl krom som kvicksilver återfinns i den inre delen av viken. De förorenade sedimenten har en mäktighet om 1-2 meter i hamnen och ca 0,5 meter utanför hamnen och i Grännäsfjärden. Sammanlagt beräknas de förorenade sedimenten till ca 210 000 m³ innehållande i storleksordningen 550-600 ton krom.

Föroreningarna (främst krom) är spridningsbenägna. Spridning sker genom att förorenade partiklar i sedimenten resuspenderas från grunda områden i den inre delen av viken. Viss spridning sker även genom diffusion av krom i löst fas från sedimenten. Enligt utförda beräkningar frigörs uppskattningsvis 3,5 ton krom per år från de inre delarna av viken. Omkring hälften av dessa massor återsedimenterar inom källområdet, medan resterande del sprids utåt i Valdemarsviken och vidare till Östersjön. Spridningen från själva garverifabrikens område har däremot bedömts vara liten (ca 1 kg krom/år). Även från upplaget vid Grännäs sker en viss spridning genom erosion.

Enligt utförda miljöriskbedömningar utgör de förorenade sedimenten i Valdemarsviken en risk såväl idag som i framtiden. Riskerna är främst kopplade till effekter på biota samt den stora spridningen av krom som sker från sedimenten. För Grännäsutfyllnaden finns även spridningsrisker kopplade till den dåliga stabiliteten, vilka risker kan komma att öka med tiden på grund av en ständigt pågående erosion.

1.3 Omgivningsförhållanden

Valdemarsviken är belägen i Valdemarsviks kommun i den sydöstra delen av Östergötlands län och är ostkustens enda fjord. Viken sträcker sig från tätorten Valdemarsvik till Östersjön (ca 11 km). I den inre delen av Valdemarsviken rinner Vammarsmålaån och Fifallaån ut.

Viken är belägen i en markerad dalgång och omges av ställvis branta bergspartier. I dalgången överlagras berggrunden av morän, som i sin tur överlagras av mäktiga lager av gyttja och lera. Gyttje- och lerlagren är lösa och stabilitetsförhållandena är därmed besvärliga. Hamnen och strandområdena vid samhället har därför förstärkts, se bl.a. de vattendomar som omnämns under rubriken *Tidigare Prövning* ovan.

Längst in i hamnen är vattendjupen begränsade. Djupen ökar dock längre ut i viken och är i större delen av den centrala viken större än 20 meter. De största vattendjupen är ca 30 meter. Vid fjordens tröskel i Krogsmåla, drygt 9 km från hamnen, är emellertid vattendjupet endast ca 6 meter.

Vattenomsättningen i Valdemarsviken beror främst på vinddriven strömning på sätt att vinden ger upphov till en ytström som kompenseras av en motriktad bottenström. Veckomedelvärdet av bruttoutflödet över tröskeln, som är trång och smal, varierade under perioden september 2004 till och med augusti 2005 mellan 10-20 m³/s (enstaka veckor upp till 40 m³/s).

Valdemarsviken är ett populärt fritidsområde för turism och rekreation och utgör ett riksintresse för naturvården och det rörliga friluftslivet. I vikens yttre delar finns flera naturreservat samt ett flertal badplatser. Avståndet till bostäder från viken är i centrala Valdemarsvik endast ett femtiotal meter. Avståndet till ett närbeläget äldreboende från den planerade invallningen vid Grännäs är ca 150 meter. Ytterligare bostäder finns på ca 300 meters avstånd från invallningsområdet.

1.4 Planeringsförutsättningar m.m.

Saneringsprojektet kommer delvis att genomföras i områden som omfattas av detaljplan. Aktuella detaljplaner är nr 1657, 1737, 1713, 1719, 1638, 291 respektive 1252. Samtliga planer utom plan 291* återfinns i bilaga C tillsammans med en översigtskarta som visar vilka områden de respektive planerna omfattar. Detaljplanerna har för att underlätta läsningen lagts i den ordning som anges ovan.

Med ett undantag kan konstateras att projektet inte strider mot någon detaljplan. Undantaget rör invallning och landbyggnad med de avvattade muddermassorna i Grännäsviken (se avsnitt 3.2). I denna del kan en ändring av detaljplan 1737 komma att krävas. Beroende på var invallningen vid Grännäs ansluts till land vid Grännäsvikens östra strand kan även detaljplan 1657 komma att behöva justeras. (Den exakta anslutningspunkten bestäms vid detaljprojekteringen som planeras ske under hösten 2008.) En planändring kommer att initieras så att beslut härom kan föreligga senast när dom meddelas i det mål som inleds med denna ansökan. Kommunen kommer att säkerställa att de planerade saneringsåtgärderna sker i enlighet med gällande planbestämmelser. Vid behov (t.ex. om ovan nämnda planändring försenas av någon nu oförutsebar anledning) kan det blivande tillståndet villkoras av att en ändring av detaljplanen kommer till stånd.

* Plan 291 antogs 1931 och finns endast i ett tämligen otympligt format (1 x 2 meter). Vattenområdet är oreglerat i planen.

Saneringsåtgärderna kommer inte att beröra något Natura 2000-område eller något annat område som åtnjuter särskilt skydd enligt miljöbalken.

1.5 Höjdsystem m.m.

Höjdangivelser i denna ansökan jämte bilagor hänför sig till rikets höjdsystem RHB 70. Plankoordinater hänför sig till Sweref 99. Fixpunkternas lägen anges på karta i bilaga D2 och beskrivs närmare i den till bilaga D2 fogade punktbeskrivningen.

Uppgifter om topografiska, geologiska och geotekniska respektive hydrologiska förhållanden redovisas i avsnitt 2.1 respektive 2.2 i MKB:n.

2 Rådighet

De med ansökan avsedda vattenverksamheterna kommer att bedrivas i vattenområden tillhöriga fastigheterna Valdemarsvik 3:1, 4:1, 4:35, 4:56, 4:103, 5:1, 5:21, 4:73. Dessa fastigheter ägs av kommunen, varför erforderlig rådighet föreligger.

Vattenverksamhet kommer också att bedrivas i vattenområde tillhörigt fastigheterna Valdemarsvik 4:68 och Lustjakten 4. Fastigheten Valdemarsvik 5:28 har inget vattenområde som berörs av saneringsprojektet, men fastigheten kan komma att beröras i begränsad utsträckning av anslutningspunkten mot land för den invallning som redovisas närmare i avsnitt 3.2 nedan. Det framgår inte entydigt av Lantmäteriets fastighetskartor om fastigheterna Köpmannen 2 och 3 omfattar något vattenområde. Om så skulle vara fallet är området mycket begränsat. Saneringsprojektet är önskvärt från allmän miljö- och hälsosynpunkt samt kommer på sikt att främja fisket i Valdemarsviken. Med anledning härav gör kommunen gällande att erforderlig rådighet föreligger i fråga om fastigheterna Valdemarsvik 4:68 och 5:28, Lustjakten 4 samt Köpmannen 2 och 3 enligt 2 kap 5 § första stycket lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

3 Verksamhetsbeskrivning

3.1 Allmänt

Projektet kan delas in i nedanstående huvuddelar. Det ska dock noteras att detaljprojekteringen ännu inte har genomförts och att uppgifterna nedan således utgör huvuddragen av de planerade åtgärderna.

- i Invallning i vatten i Grännäsviken för omhändertagande och nyttiggörande av muddermassor (avsnitt 3.2).
- ii Muddring med efterföljande pumpning samt annan transport av muddermassorna till den anlagda invallningen (avsnitt 3.3).
- iii Bortgrävning av fyllningen vid Grännäs avfallsupplag med efterföljande återfyllning och täckning. Förorenade massor kommer att nyttiggöras vid invallningen i Grännäsviken (avsnitt 3.3).
- iv Täckning av förorenade sediment alternativt återfyllning på muddrad botten i strandområden med otillfredsställande stabilitetsförhållanden samt grundförstärkning genom anläggning av nya kajer i del av hamnen i Valdemarsvik respektive nordost om hamnen (avsnitt 3.4).
- v Avvattning av muddrade sediment genom tillsats av polymer och sedimentering inom invallningen, alternativt genom mekanisk åtgärd, samt rening och återledning av renat returvattnet till Valdemarsviken (avsnitt 3.6).
- vi Övertäckning av omhändertagna och nyttiggjorda muddermassor, vilka efter avvattning och konsolidering kommer att vara att vara belägna under vattenytan (avsnitt 3.6).

3.2 Anläggande av invallning i Grännäsviken

Den tidsmässigt första åtgärden i Projekt Valdemarsviken är anläggande av invallningen i Grännäsviken. Invallningen måste finnas på plats när muddring sker eftersom de muddrade massorna kommer att omhändertas och användas som stödfyllning och för utbyggnad av en våtmark i Grännäsviken (inklusive strandnära landområden). Muddermassor och förorenat fyllningsmaterial från Grännäs utfyllnad kommer att för detta ändamål läggas upp innanför invallningen.

Invallningens ungefärliga läge redovisas i bilaga D1 och i figur 8 i MKB:n. Det exakta läget kommer vid detaljprojekteringen att anpassas till de geotekniska förutsättningarna m.m. Den absoluta huvuddelen av invallningen kommer att vara belägen inom fastigheten Valdemarsvik 5:1 som ägs av kommunen. Om geotekniska eller andra förutsättningar så erfordrar kan vallens östra anslutning till land, som angetts ovan, komma att behöva ske inom fastigheten Valdemarsvik 5:28. Den närmare utformningen och placeringen av vallens anslutning i Grännäsvikens östra del kommer då att bestämmas i samråd med fastighetsägaren Grännäs Marina AB. Med nuvarande preliminära planering berörs inte Valdemarsvik 5:28 av invallningen.

Stödfyllningen kommer att avsevärt förbättra stabiliteten i landområdet innanför viken. För närvarande är stabiliteten dålig p.g.a. vattendjupet och de mäktiga lagren av lös gytta och lera.

Grundläggning av vällen kan ske exempelvis genom grundläggning på stenpelare till fast botten eller genom nedpressning genom lösa jordlager till underlagrande friktionsjord. Även andra metoder eller kombinationer av metoder är tänkbara, se vidare avsnitt 3.2 i MKB:n.

Vallen kommer att utgöras av sprängsten som troligen kläs på insidan med krossmaterial med successivt avtagande kornstorlek. På så sätt konstrueras ett partikelfilter mellan vällen och muddermassorna.

Vid grundläggning och fyllning för vällen kan grumling uppstå. Om så sker, kommer erforderliga skyddsåtgärder att vidtas.

3.3 Muddring och uppumpning av muddermassor m.m.

Saneringsprojektet omfattar muddring av mellan 115 000 och 230 000 m³ förorenade sediment. Den maximala muddringsytan redovisas på kartan i bilaga D1. En preliminärt mer sannolik avgränsning redovisas i figur 2 i MKB:n. Muddringsdjupet kommer att variera mellan ca en halv och två meter under befintliga bottenivåer. Djupare muddring kan aktualiseras om rena muddermassor används för att täcka de förorenade muddermassorna inom invallningen vid Grännäs. För närvarande pågår en detaljerad utredning med syfte att optimera avgränsningen av området och muddringsdjupen på ett sådant sätt att spridningen minskas i största möjliga utsträckning inom ramen för den finansiering som projektet kan erhålla. Det kan inom ramen för denna utredning visa sig att det är lämpligt att använda icke-förorenade muddermassor för täckningsändamål inom invallningen i Grännäsviken.

Mudderverket kommer att vara anpassat för muddring av förorenade sediment så att grumling och spridning av suspenderat material minimeras. Troligen kommer någon form av *sugmudderverk med liggande skruv* att användas. Ett sugmudderverk kommer att skära loss och trans-

portera in sediment till en sugpump för hydraulisk transport till invallningen i Grännäsviken. Metoden innebär att sedimenten blandas med vatten till ett löst slam som lättare kan pumpas till invallningen. Risken för grumling är med denna typ av mudderverk mycket begränsad. Om störande grumling ändå (dvs. mot förmodan) skulle uppstå vid sugmuddring, kan muddringsområdet avgränsas med skyddsskärmar av geotextil eller genom annan åtgärd med motsvarande effekt.

Även *frysmuddring* kan aktualiseras.

I svårtillgängliga områden, exempelvis vid stränderna, kan *grävuddring*, täckning och stabilitetshöjande åtgärder aktualiseras. Omfattningen av sådana områden bedöms vara begränsad i Valdemarsviken. Vid Grännäs avfallsupplag kommer dock de delar av utfyllnaden som ligger under vatten att behöva grävas bort. Dessa massor kommer att troligen att nyttiggöras genom att läggas upp i landbyggnaden i Grännäsviken.

Centralt i Valdemarsviken löper ledningar för avloppsvatten från inre hamnen, via Grännäs, till det kommunala reningsverket ca 1 km öster om Grännäsviken och norr om Valdemarsviken (inom fastigheten Valdemarsvik 4:86). Parallellt med dessa ledningar löper ledningar för dricksvatten. Som en skyddsåtgärd kommer ledningarna att flyttas när muddring sker. Om ledningarnas status så erfordrar kan det bli aktuellt att ersätta dem med nya ledningar samt eventuellt ändra ledningarnas dragning.

För att begränsa spridningen av förorenade partiklar vid grävuddring kommer skyddsskärmar av geotextil att användas för avskärmning av det aktuella muddringsområdet från övriga delar av viken. Skyddsskärmarna hängs i flottörer vid vattenytan och förankras till botten utanför muddringsområdet så att hela vattenpelaren avskärmas.

I fråga om muddring hänvisas vidare till avsnitt 3.5 i MKB:n.

Utöver muddringen ska nämnas att merparten av de förorenade massorna vid Grännäs avfallsupplag *på land* kommer att avlägsnas och nyttiggöras genom uppläggning i landbyggnaden i Grännäsviken eller transporteras till annan anläggning med erforderliga tillstånd till omhändertagande, se vidare avsnitt 3.3 i MKB:n.

3.4 Täckning av förorenade sediment alt återfyllning på muddrad botten

De stabilitetsförhållanden som råder längs Valdemarsvikens stränder, framför allt på den södra sidan, innebär att det kan finnas en risk för skred vid muddring. Kommunen kommer att kartlägga stabilitetsförhållandena i detalj och anpassa muddringen i enlighet resultatet av kart-

läggningen. Inom vissa strandområden kan muddring därför komma att ersättas med täckning. Det kan också bli aktuellt med stödfyllning efter muddring.

De strandområden som är aktuella för täckning/stödfyllning markeras i bilaga D1.

Täckning av förorenade sediment kommer att föregås av utläggning av en vävd geotextil över sedimenten för att förhindra blandning av sediment och täckmaterial. Täckningen utförs i relativt tunna lager med finkornigt material längst ned (exempelvis stenmjöl) och erosionsbeständig jord eller bergkross överst. Den sammanlagda täckningsmaktigheten kommer att uppgå till minst 0,2 meter. Vid utläggning av stödfyllning på muddrad botten behövs ingen armering eller materialskiljande lager.

Utläggning av täckning på förorenade sediment (inte på muddrad botten) kommer att utföras bakom skyddsskärm av geotextil eller vid vidtagande av annan åtgärd med motsvarande effekt.

3.5 Anläggande av kajer

I Valdemarsviks hamn finns ett av de områden som behöver grundförstärkas på sätt som angetts i avsnitt 3.4. Längs en ca 80 meter lång delsträcka i hamnen finns i dag en vall som har tätats med en träspont. Konstruktionen har en otillräcklig säkerhet mot skred och måste därför grundförstärkas. Så kommer att ske genom anläggande av en ny kaj som kan utföras som en bakåtförankrad spontkaj nedslagen till fast botten, en bakåtförankrad bryggkonstruktion vilande på pålar eller annan likvärdig konstruktion. Kajlinjen kommer att ligga något längre ut i vattnet än den befintliga vallens krön.

Ytterligare en kajkonstruktion kan komma att anläggas längs en ca 180 meter lång delsträcka inom fastigheterna Valdemarsvik 4:35 och 4:103 (nordost om hamnen). Denna kaj kommer – om den anläggs – att utföras på samma sätt som den ovan nämnda kajen i Valdemarsviks hamn.

Nedslagning av pålar och spont bedöms inte orsaka grumling i sådan omfattning att en skyddsskärm kommer att behövas. Vid grävning och fyllning kan dock en sådan skyddsåtgärd behöva vidtas.

De planerade kajernas läge markeras i bilaga D1. Närmare uppgifter om kajerna finns i avsnitt 3.4 i MKB:n.

3.6 Avvattning, annan behandling samt uppläggning

Som angetts ovan kommer muddrade sediment att pumpas till invallningen i Grännäsviken. Muddermassorna kommer där att användas som stödfyllning.

Inom det invallade området kommer muddermassorna i första hand att avvattnas passivt genom sedimentering. Avvattningen kommer att påskyndas genom tillsats av polymer som stimulerar flockbildning. Klarvattenfasen kommer att dekanteras och avledas till Valdemarsviken efter rening. Det vatten som avskiljs vid sedimentering och konsolidering, eller vid annan avvattning, kommer att behöva renas innan det återleds till Valdemarsviken. De lakförsök som utförts på sedimenten indikerar att halterna av lösta ämnen i returvattnet kommer att vara låga, vilket innebär att det sannolikt är tillräckligt med en partikelavskiljning, se vidare avsnitt 6.1 nedan. Även mekanisk avvattning kan aktualiseras och samma reningsmetod kommer då att användas, varför miljökonsekvenserna av de båda avvattningalternativen bedöms vara likvärdiga. Muddermassorna kommer vidare att täckas med ett friktionsmaterial och får sedan konsolidera. Därefter täcks fyllningen med minst 1 meter rena massor.

När processen är avslutad kommer de förorenade sedimenten och delar av täckningen att ligga under vatten, vilket förhindrar direkt infiltration av nederbörd. Innanför den anlagda vallen kommer troligen en öppen vattenyta att finnas. En principsektion som visar hur fyllning och vall kan utformas finns i figur 9 i MKB:n. Det kan också bli aktuellt med en mäktigare täckning innanför invallningen, vilket skulle medge att det invallade området omvandlas till ett markområde för fritidsändamål eller liknande.

Sedimentens finkornighet och de små gradienterna innebär att genomströmningen av grundvattnet kommer att bli mycket begränsad. Invallningen kommer dessutom att dimensioneras så att ett varierande vattenstånd i Valdemarsviken inte tillåts påverka vattenomsättningen innanför vallen. Utifrån beräknad lakvattenbildning bedöms landbyggnaden efter färdigställandet komma att avge totalt ca 110 mg krom och mindre än 1 mg kvicksilver per år.

4 Inverkan på enskilda fastigheter m.m.

Valdemarsvik 3:1, 4:1, 4:35, 4:56, 4:103, 5:1, 5:20, 5:21 och 4:73 ägs av kommunen. Härutöver kan nedanstående fastigheter komma att beröras av *vattenverksamheten*.

Fastigheter	Fastighetsägare
Valdemarsvik 5:28	Grännäs Marina AB, Sjögärdet 2 615 95 VALDEMARSVIK

Fastigheter	Fastighetsägare
Valdemarsvik 4:68	Karl-Magnus Lindkvist, Unnerstad Mellangård, 585 93 LINKÖPING Martin Lindkvist, Almgatan 3, 587 31 LINKÖPING Kennet Karl Lindkvist, Harstena Karlsgården, 610 42 GRYT
Lustjakten 4	Guldnyckeln Fastigheter AB, Box 38, 615 21 VALDEMARSVIK
Köpmannen 2	Karam Fawaz Zarour, Majeldsvägen 2, 615 33 VALDE- MARSVIK
Köpmannen 3	Åsa Tollander, Stigen 5, 615 30 VALDEMARSVIK

Valdemarsvik 5:28 har inget vattenområde och kommer att beröras endast om den östra anslutningen mot land av invallningen i Grännäsviken måste placeras inom denna fastighet. När det gäller fastigheterna Köpmannen 2 och 3 ska noteras att det av Lantmäteriets fastighetskarta inte tydligt framgår huruvida fastigheterna i fråga omfattar någon del av det utanföriggande vattenområdet. Kommunen bedömer att så sannolikt inte fallet. Eftersom fastighetsgränserna är något oklara och förstärkningsåtgärder kan komma att behöva vidtas i eller i anslutning till strandlinjen kan det emellertid inte helt uteslutas att fastigheterna kan komma att påverkas av vattenverksamheten. Valdemarsvik 4:68 berörs endast av muddringsåtgärder samt eventuellt vid flytt av de avlopps- och vattenledningar som i dag är delvis belägna på fastigheten, se avsnitt 3.3 ovan.

Inom fastigheterna Valdemarsvik 5:49 (ägs av Tryserums Bygg AB, Grännäs Gård, 691 95 VALDEMARSVIK) och/eller 5:39 (ägs av Grännäs Marina AB, adress enligt ovan) kommer områden att tas i anspråk för väg och uppställning av arbetsmaskiner m.m. När kommunens nyttjande av de områden som har tagits i anspråk som arbetsområden m.m. är till ända, kommer ianspråktagen mark att återställas och avjämnas i samråd med vederbörande fastighetsägare.

Fastigheternas lägen anges på kartan i bilaga D4.

Övriga för kommunen kända rättighetshavare är

- Sandvik Marine och Miljö AB, Hamngatan 3, 615 31 VALDEMARSVIK,
- Valdemarsviks Segelsällskap, Box 73, 615 22 VALDEMARSVIK,
- Krister Ryding, Båthusvägen 4B, 615 33 VALDEMARSVIK,
- Tjust Fritid AB, Vintervägen 12, 594 30 GAMLEBY,
- Heléne och Magnus Köhler, Valdemarsvik Borgs Gård, 61531 VALDEMARSVIK,
- Per William Wahlberg, Villa Albacken, 615 31 VALDEMARSVIK, samt

- Maj Willemo och Nils Arne Nilsson, Valdemarsvik Vikhamra, 615 91 VALDEMARSVIK.

Ovan angivna fastighetsägare och rättighetshavare bör betraktas som sakägare vid prövningen enligt 11 kap miljöbalken.

5 Tvångsrätt och ersättning till sakägare

De områden och vägar som kommer att användas för genomförande av saneringsprojektet har markerats i bilaga D1 respektive D3 (vägar som där anges ägs eller delägs av kommunen). Förteckningar över berörda fastighetsägare och kända rättighetshavare finns i avsnitt 4 ovan.

Att kommunen har den vattenrättsliga rådighet som krävs enligt 2 kap 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet har beskrivits i avsnitt 2.

När det gäller utövande av vattenverksamheten föreligger enligt kommunens uppfattning förutsättningar för tvångsrätt enligt 28 kap 10 § första stycket 1 miljöbalken eftersom genomförande av projektet får anses vara önskvärt från hälso- och miljösynpunkt samt kommer att främja fisket. Tvångsrätten gäller rätt till tillträde för vidtagande av de saneringsåtgärder som avses med ansökan (främst muddring, bortledning av sedimentblandat vatten, anslutning av sprängstenvall mot land, vidtagande av stabilitetshöjande åtgärder samt tagande av väg m.m. i anslutning till Grännäsviken).

Kommunen bedömer att verksamheten inte medför någon beaktansvärd påverkan på motstående intressen, som skulle ge rätt till skade- eller intrångsersättning enligt 31 kap miljöbalken. Skulle verksamheten ändå visa sig medföra skador på någon fastighet, eller för någon rättighetshavare, bör frågan om ersättning hanteras enligt reglerna för oförutsedd skada.

6 Miljöpåverkan och försiktighetsmått

6.1 Påverkan på vattenmiljön

Efter utförd sanering kommer spridningen av föroreningar från källområdena enligt utförda beräkningar att minska med mellan 70 och 90 procent. Omedelbart efter saneringen kommer dock växt- och djurliv att påverkas genom att i princip alla växter och djur som är bundna till sedimentet kommer att försvinna. Därmed försvinner tillfälligtvis födobasen och lekbottnar för de fiskar som finns i berörda delar av viken. Förutom dessa effekter på fiskbeståndet kan grum-

lingseffekter under utförandet av saneringen få konsekvenser för fisk som jagar med hjälp av synen (t ex abborre och gädda). Hur artsammansättningen kommer att se ut i Valdemarsviken efter åtgärd är svårt att förutsäga. Sannolikt kommer de djur- och växtarter som finns där i dag att återetableras.

När det gäller den risk för grumling som omnämns i avsnitt 3 ovan är utgångspunkten att risken beror på sedimentens karaktär och vilken teknik och arbetsförfarande som tillämpas vid olika typer av åtgärder. De finkorniga organogena ytsedimenten är mycket lösa och flytbenägna, vilket innebär att de medför en betydande grumlingsrisk. Som angetts ovan kommer dock troligen ett sugmudderverk med avskärmande skruvar att användas vid muddring, vilket erfarenhetsmässigt reducerar spillet till 0,1-0,5 % av den muddrade mängden. Under muddringen kommer därmed spridningen av föroreningar uppskattningsvis vara i samma storleksordning som den spridning som sker i dag. Efter genomförd sanering kommer spridningen i stort sett att upphöra helt. När andra mer grumlande arbeten (exempelvis grävuddring, täckning av förorenade sediment samt utförande av invallning) utförs kan behov av särskilda skyddsåtgärder uppstå. Kommunen kommer vid behov att använda skyddsskärmar, eller vidta annan åtgärd med motsvarande effekt, vid sådana arbeten. Kommunens utgångspunkt är att sådant behov alltid ska anses föreligga vid grävuddring och täckning av förorenade sediment i strandnära områden samt vid uppgrävning av utfyllnaden i Grännäs. I övrigt bör en särskild bedömning av grumlingsrisken ligga till grund för beslut om, och i så fall vilka, skyddsåtgärder som ska vidtas. Denna bedömning bör utgå ifrån normal grumling under olika årstider och vid varierande förhållanden. Om saneringen av Valdemarsviken i mer än begränsad omfattning ökar grumlingen i förhållande till vad som är normalt för den aktuella perioden och aktuella förhållanden, bör grumlingsbegränsande åtgärder vidtas. Kommunen kommer under innevarande år att utföra referensmätningar av turbiditeten för att möjliggöra en närmare reglering enligt de av kommunen föreslagna villkor 2 och bemyndigande (i). Som ett komplement kan mätningar utföras inom och utom arbetsområdet under det att muddringen pågår enligt vad som redovisas närmare i avsnitt 6 i MKB:n. Resultatet av referensmätningarna och kompletterande mätningar under avverkning kommer att redovisas inom ramen för tillsynen och kontrollen av det av kommunen föreslagna villkor 2.

Som angetts i avsnitt 3.6 ovan kommer den dekanterade klarfasen från invallningen under avvattning och konsolidering att ledas till Valdemarsviken efter partikelavskiljning. Den totala returvattnenvolymen har beräknats till ca 1,5 miljoner m³. Den volym som återleds per dygn kommer inte att överstiga 10 000 m³. Sannolikt blir den betydligt mindre än så. Vid antagandet att returvattnet innehåller 35 mg/l suspenderat material (vilket sannolikt är en överskattning) kommer det totala utsläppet av suspenderat material under avvattnings- och konsolideringsfasen att uppgå till högst 50 ton. Detta motsvarar 400-500 kg krom och 30-40 g kvicksilver under hela arbetstiden. Som anges i avsnitt 4.1.3 i MKB:n är detta relativt små föroreningsmängder i förhållande till den spridning som sker från sedimenten under nuvarande förhållanden (nollal-

ternativet). En rening som under arbetstiden i väsentlig grad reducerar föroreningsutsläppet i förhållande till den som sker i nollalternativet är enligt kommunens mening inte motiverad (jfr 2 kap 7 § miljöbalken).

6.2 Påverkan på luft

Utsläpp till luft sker främst med avgaser från mudderverk och övriga arbetsmaskiner. Dessa är huvudsakligen dieseldrivna och ger därmed upphov till utsläpp av främst koldioxid, kväveoxider och partiklar. Inget av dessa utsläpp bedöms bli av en sådan storleksordning att miljö kvalitetsnormer skulle kunna äventyras eller att de i övrigt skulle utgöra någon risk för människors hälsa och miljön. De områden inom vilka arbeten kommer att utföras är öppna med god luftomsättning och koncentrationerna av hälsofarliga ämnen i luften kommer att vara mycket begränsade.

Erfarenheterna från tidigare saneringsprojekt visar att problem med damning normalt inte uppkommer p.g.a. sedimentens höga vattenhåll även efter avvattning. Inte heller förväntas luktproblem uppstå. Om lukt, damning eller nedskräpning skulle uppstå, bör frågorna hanteras inom ramen för tillsynen i enlighet med det villkor och det bemyndigande kommunen föreslagit (villkor 4 och bemyndigande ii).

6.3 Buller och vibrationer

Buller genereras av transporter och arbetsmaskiner vid utförande av invallningen i Grännäs-viken samt av mudderverket. Mudderverket kommer att arbeta i en- eller tvåskift medan avvattningen kommer att behöva drivas kontinuerligt. Buller från arbetsplatserna kommer så långt som möjligt att begränsas i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggplatser. Det kan dock uppstå situationer där avvikelser från nämnda krav är motiverade för att inte onödigtvis försena och fördyra projektet. Om bullerstörningar tillfälligtvis skulle uppstå torde det ligga i alla berördas intresse att den störande delen av verksamheten kan utföras så snabbt som möjligt. Tillsynsmyndigheten bör därför bemyndigas att meddela tillfälliga avsteg från föreskrivna bullerkrav.

De vibrationer som skulle kunna uppkomma under åtgärdsskedet är begränsade till transporter till och från arbetsområdet (normal tung trafik). Den utrustning som kommer att användas för avvattning ger inte upphov till några vibrationer.

6.4 Kemikalier

De kemikalier som hanteras inom projektet är främst drivmedel till arbetsmaskiner, polymerer vid reningsanläggningen och kemikalier för eventuell stabilisering av muddermassorna. Hanteringen av kemikalier bedöms inte medföra några nämnvärda negativa konsekvenser för omgivningen.

6.5 Påverkan på båttrafik

Vid muddringen kommer den del av viken som muddras att behöva stängas av för båttrafik. För att minimera de negativa konsekvenserna både när det gäller båttrafik, turism och övrigt friluftsliv i området så kommer muddring att utföras under lågsäsongen, d.v.s. inte under sommarmånaderna.

6.6 Övrigt

I övriga frågor hänvisas till MKB:n.

7 Tillåtlighet

7.1 2 kap miljöbalken

7.1.1 Kunskapskravet

Kunskapskravet innebär att personal som arbetar med miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet ska ha den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Omfattande utredningar har genomförts för att dels kartlägga förorenings-situationen i Valdemarsviken, dels utreda alternativa åtgärder för att nå bästa möjliga resultat. I kommunens projektorganisation finns projektledare med projektstöd inom områdena teknik och miljökontroll. Dessa utgör tillsammans med kommunen och representanter från Länsstyrelsen i Östergötlands län projektets ledningsgrupp. Majoriteten av projektorganisationens medlemmar har stor eller mycket stor erfarenhet av saneringsprojekt liknande den ansökta verksamheten. Det är projektorganisationens ansvar att upphandla en eller flera entreprenörer som kan uppfylla projektets krav. Upphandling av entreprenad kommer att sker parallellt med prövningen av denna ansökan. Arbetena kommer att handlas upp i enlighet med lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Vid upphandlingen kommer kommunen att särskilt ta fasta på kunskapskravet. Kommunen gör med anledning härav gällande att kunskapskravet uppfylls.

7.1.2 Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik

Verksamheten är påkallad av miljöskäl och kommunen har satsat stora utredningsresurser på att tillse att muddring, avvattnings och uppläggning ska kunna ske på tekniskt och miljömässigt bästa möjliga sätt. Den omständigheten att kommunen är en upphandlande enhet enligt lagen om offentlig upphandling gör emellertid att kommunen för närvarande inte fullt ut kan låsa sig vid något av de exempel/alternativ som anges ovan. Klart är dock att kommunen kommer att välja det miljömässigt bästa alternativet och den i förhållande till omständigheterna bästa tekniken. Kommunen anser att kraven i 2 kap 3 § miljöbalken kommer att uppfyllas. Som exempel kan härvid anges tillämpning sugmudders- eller frysmudderteknik samt den avancerade täckning av förorenade sediment som beskrivs i avsnitt 3.4 ovan och i avsnitt 3.7 i MKB:n.

7.1.3 Produktvalsprincipen

Produktvalsprincipen innebär att kommunen i rimlig omfattning ska undvika att använda potentiellt miljö- och hälsopåverkande kemiska produkter (eller varor som innehåller eller har behandlats med sådan kemisk produkt) om produkten/varan kan bytas ut mot en mindre miljö- och hälsopåverkande produkt/vara.

Kemiska produkter kommer inte att användas i någon nämnvärd omfattning i den planerade verksamheten. De produkter som används kommer att dokumenteras i en produktförteckning. Kommunen kommer att ställa krav på entreprenörer att följa produktvalsprincipen och entreprenörer kommer att vara förhindrad att använda kemiska produkter som inte godkänts av kommunen.

7.1.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Miljöbalkens hushållningsprincip innebär att lösningar som minimerar förbrukningen av ändliga resurser och gynnar återvinning ska prioriteras. Kommunen kommer vid de förestående upphandlingarna att ställa krav på entreprenörer att bl.a. begränsa energianvändning och användning av icke förnyelsebara naturresurser. Vidare kräver kommunen att avfall som uppkommer i samband med entreprenadarbetena källsorteras i enlighet med avfallsplanen i Valdemarsviks kommun.

Det kan vidare noteras att en del av den ansökta verksamheten avser nyttiggörande av muddermassor för landbyggnad i Grännäsviken, en åtgärd som annars skulle kunna ha behövt ta ändliga naturresurser i anspråk (såsom exempelvis sprängsten).

7.1.5 Lokaliseringsprincipen

Muddringen kan av lättförståeliga skäl inte utföras på annan plats. Kommunen har dock undersökt alternativa lokaliseringar för upplägget av de avvattade muddermassorna. Alternativen har avsett antingen uppläggning på land (tre utredda alternativ) eller under vatten (två alternativ, varav ett är den ansökta landbyggnaden i Grännäsviken). De tänkbara områdena för respektive alternativ är belägna inom rimligt avstånd från Valdemarsvik och områdenas lämplighet har bedömts bl.a. utifrån hydrogeologiska förutsättningar, skyddsvärden samt motstående intressen. Eftersom ett behov av fyllnadsmassor för stabilisering av *Grännäsviken* har identifierats är det enligt kommunens mening klart att alternativet med uppläggning av muddermassorna under vatten i Grännäsviken är att föredra ut miljösynpunkt. I avsnitt 5.3 i MKB:n utvecklas lokaliseringstudien. Där anges bl.a. de svårigheter som uppmärksammas med de alternativa lokaliseringarna för uppläggning av muddermassor.

Enligt 2 kap 6 § tredje stycket miljöbalken får tillstånd inte ges i strid med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Som angetts ovan är den planerade verksamheten huvudsakligen förenlig med gällande planeringsförutsättningar. Beträffande landbyggnationen i Grännäsviken kommer kommunen, som angetts ovan, att tillse att denna del av projektet kommer att överensstämma med gällande detaljplan. Kommunen kommer att löpande hålla Miljöövervakningsnämnden underrättad om detaljplaneärendets utveckling.

7.1.6 Skälighetsregeln (2 kap 7 § miljöbalken)

Kommunens överväganden och förslag i fråga om skyddsåtgärder och andra försiktighetsåtgärder m.m. har skett (och kommer att ske) mot bakgrund av skälighetsregeln i 2 kap 7 § miljöbalken.

7.2 11 kap miljöbalken

Kostnaden för vattenverksamheten kan uppskattas till ca 90 miljoner kr. Muddringen m.m. syftar till att reducera spridningen av föroreningar från de inre delarna av Valdemarsvik genom att avlägsna de förorenade sedimenten. Därefter nyttiggörs sedimenten under kontrollerade former. Nyttan av vattenverksamheten överstiger därmed kostnaden. Något hinder mot verksamheten enligt 11 kap 6 § miljöbalken kan inte anses föreligga.

7.3 16 kap miljöbalken

7.3.1 Tidsbegränsning av tillståndet (16 kap. 2 § första stycket miljöbalken)

De planerade åtgärderna är en engångsinsats och verksamheten kommer att upphöra när saneringen genomförs. Någon tidsbegränsning av det blivande tillståndet blir därför inte aktuell.

7.3.2 Miljökvalitetsnormer (16 kap 5 § miljöbalken)

Bestämmelser om miljökvalitetsnormer för halter i utomhusluft av kvävedioxid, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen och partiklar (PM10) och ozon finns i förordningen (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Någon sådan miljökvalitetsnorm kommer inte att överträdas på grund av den planerade verksamheten.

Vidare finns bestämmelser om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten i förordningen (2001:544) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Bestämmelserna om fiskvatten (sötvatten) ska tillämpas på de fiskvatten Naturvårdsverket föreskriver. Naturvårdsverket har meddelat föreskrifter med förteckning över fiskvatten som ska skyddas enligt nämnda förordning (NFS 2002:6). Valdemarsviken med närområde omfattas inte av dessa föreskrifter.

7.3.3 Tidigare misskötsel (16 kap 6 §)

Enligt den aktuella bestämmelsen kan tidigare dokumenterad misskötsel av allvarligt slag påverka förutsättningarna för att meddela tillstånd. Kommunen gör gällande att det inte föreligger omständigheter som avses i bestämmelsen.

8 Kontroll

Kommunen kommer att kontrollera verksamheten enligt tillämpliga bestämmelser om egenkontroll och kommer att ge in ett förslag till kontrollprogram till tillsynsmyndigheten.

9 Samråd

Denna ansökan har föregåtts av ett samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken. En samrådsredogörelse bifogas, bilaga B. Vad som framkommit vid samråden har beaktats vid utformningen av projektet, upprättandet av MKB:n och denna ansökan.

10 Tidplan m.m.

Kommunen har för avsikt att påbörja muddringen under hösten 2009. Innan så sker måste invallningen vid Grännäsviken ha anlagts. Kommunens tidplan förutsätter att verkställbart tillstånd föreligger under första kvartalet 2009. Kommunen får därför hemställa om en skyndsam handläggning.

Erfarenhetsmässigt finns en risk för förseningar som kan påverka tidplanen, varför kommunen begär en arbetstid för vattenverksamheten om tio år och en igångsättningstid för den miljöfarliga verksamheten om sju år. Tid för anmälan av oförutsedd skada på grund av de ansökta vattenverksamheterna bör bestämmas till fem år räknat från arbetstidens utgång.

Som angetts ovan är det angeläget att verksamheten kan komma igång så snart som möjligt. Skäl för verkställighetsförordnande föreligger således.

11 Underlag för beräkning av ansökningsavgift för vattenverksamheten

För beräkning av avgift enligt förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken anför bolaget följande. Kostnaderna för de delar av projektet som avser vattenverksamhet uppskattas till ca 90 miljoner kr. Mot bakgrund härav är provningsavgiftens storlek enligt 3 kap 4 § 240 000 kr. Tilläggsavgift ska enligt 3 kap 5 § fjärde stycket inte utgå.

Projekt Valdemarsviken har ett i alla delar miljövårdande syfte. Projektet är till sin omfattning i samma storleksordning som det s k Svartsjöprojektet i Hultsfreds kommun (tillståndsprövades genom Miljödomstolens vid Växjö tingsrätt dom 2004-09-27, mål M 160-03) och Projekt Örserumsviken i Västerviks kommun (tillståndsprövades genom Miljödomstolens vid Växjö tingsrätt dom 2000-11-20, mål M 101-00), d v s muddring och omhändertagande av 200 000-300 000 m³ förorenade sediment. Vid provningen av såväl Svartsjöprojektet som Projekt Örserumsviken fastställdes provningsavgiften till 70 000 kr. Projekt Valdemarsviken kommer att medföra högre kostnader för vattenverksamhet än Svartsjöprojektet och Projekt Örserumsviken

eftersom muddermassorna kommer att nyttiggöras i ett vattenområde. I övrigt torde tillståndsprovningen av Projekt Valdemarsviken vara snarlik provningen av de ovan angivna projekten. I förhållande till Svartsjöprojektet blir provningen troligen mindre omfattande eftersom recipienten i Svartsjöprojektet (Natura 2000-området Pauliströmsån) är mer känslig än Valdemarsviken.

Kommunen anser mot bakgrund av ovanstående att Miljödomstolen, med tillämpning av 9 kap 3 § andra stycket förordningen om avgifter för provning och tillsyn, bör fastställa provningsavgiften till 70 000 kr.

12 Övrigt

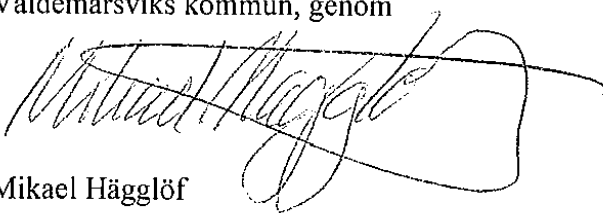
Som aktförvarare föreslås Birgitta Andersson, Valdemarsviks kommun, Storgatan 37, 615 80 Valdemarsvik, tel 0123-191 94, fax 0123-191 70, e-post birgitta.andersson@valdemarsvik.se

Besked om lämplig lokal för huvudförhandling lämnas senare vid behov.

Den planerade verksamheten omfattas inte av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Kommunen behöver därför inte ge in säkerhetsrapport.

Kontaktperson hos kommunen är Teknische chefen Thomas Örnberg Valdemarsviks kommun, 615 80 Valdemarsvik, tel 0123-191 94, fax 0123-191 70, e-post thomas.ornberg@valdemarsvik.se.

Stockholm den 29 maj 2008
Valdemarsviks kommun, genom

Mikael Hägglöf
(enligt fullmakt)

Mikael Berglund
(enligt fullmakt)

BILAGOR

- A. Miljökonsekvensbeskrivning (inklusive teknisk beskrivning) – flik 1
- B. Samrådshandlingar – flik 2
- C. Detaljplaner – flik 3
- D. Kartmaterial – flik 4